

www.parohiaserbanvoda.ro

Cuvântul care zidește

NU LIPSI DE LA LITURGHIA EUCHARISTICĂ,
PENTRU CĂ EA NU ESTE COMPLETĂ FĂRĂ TINE!

Noii sfinți canonizați

SFÂNTUL PREOT MĂRTURISITOR

DUMITRU STĂNILOAE, TEOLOG AL IUBIRII ȘI COMUNIUNII

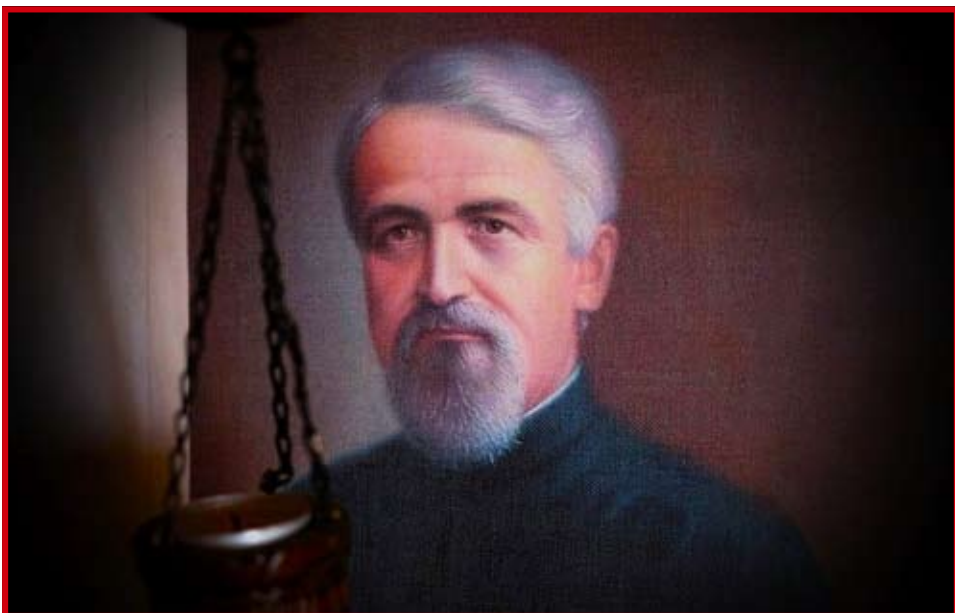
Personalitate marcantă a Ortodoxiei, a fost profesor de teologie, dogmatist, filosof, istoric, ziarist și traducător. De-a lungul celor 90 ani de viață, renumele de „cel mai mare teolog al secolului al XX-lea” (Olivier Clement) i-a fost confirmat cu prisosință prin opera sa, prin respectul și prin recunoașterea celor mai mari instituții academice ale lumii. A adunat în jurul Sfintei sale mii de preoți și ierarhi, teologi, studenți la teologie, dar nu numai, și mii de credincioși care aveau nevoie de cuvântul și blândețea sa.

Născut în ziua de 16 noiembrie 1903 în Vlădeni, jud. Brașov, era cel mai mic dintre cei cinci copii ai lui Irimie și Reveca, având doi frați, Ilie și Gheorghe, și două surori, Maria și Reveca. Familia Stăniloae era foarte credincioasă și cu tradiție în ce privește preoția. Mama sa, Reveca, a avut doi frați: Iordache Curcubătă, protopop de Brașov, și Ilie Curcubătă, care a avut un fiu preot în Budila și o fiică ce a devenit preoteasă, căsătorindu-se cu Vasile Coman, mai întâi protopop de Brașov, iar apoi, după moartea ei, călugăr la Măn. Sâmbăta și episcop al Oradiei.

Reveca, sora Părintelui Dumitru, s-a călugărit la Măn. Râmeț, după moartea soțului ei, primind numele Rafaela și este înmormântată la Măn. Țigănești, unde a trăit în ultima parte cu fiicele sale, maicile Filofteia (†2019) și Rafaela. Înainte de a muri, Reveca a lăsat fiicelor, ca testament, să aibă grijă de unchiul Dumitru, deoarece fiica lui era plecată în străinătate.

Tânărul Dumitru a urmat cursurile Liceului confesional umanist „Andrei Șaguna” din Brașov. În 1922 a primit o bursă la Universitatea din Cernăuți. După un an se înscrie la cursurile Facultății de Litere din cadrul Universității din București. În 1927 a terminat anul IV la Cernăuți și a susținut licența în Teologie. Apoi, a primit o bursă pentru

Sfântul Sinod întrunit la București în 11-12 iulie 2024 a aprobat canonizarea a 16 clerici, printre care și a Părintelui Dumitru Stăniloae, cu titulatura: Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae, cu cinstire în ziua de 4 octombrie.

studii de specializare la Atena.

Referitor la chemarea Părintelui la teologie și preoție, PF Patriarh Daniel spunea despre cel care i-a fost îndrumător la doctorat: «Părintele Stăniloae mai întâi s-a înscris la Facultatea de Istorie a Universității din Cernăuți. Și după un an, în vacanță a venit acasă, iar într-o dimineață mama dânsului i-a spus: „Dumitru, am visat ceva deosebit despre tine”; el întreabă „ce?”. Ea răspunde „Am visat că a venit cineva și mi-a spus: Fă un veșmânt preotesc dar la biserică pentru Dumitru”. „Și eu, adăugă mama, am înțeles prin aceasta că tu ar trebui să te faci preot.”. El răspunde: „Nu știu dacă ar însemna chiar asta”. S-a dus înapoi la facultate și a început să constate că totuși facultatea pe care o urma era prea săracă spiritual. În anul următor s-a înscris la Facultatea de Teologie, deși era foarte înclinat spre istorie. În teza dânsului de doctorat îmbina de fapt istoria și teologia. [...] Așadar, prima

concluzie este că, în chemarea de preot a Părintelui Stăniloae, a contat foarte mult rugăciunea mamei.»

În toamna anului 1928 a susținut, la Cernăuți, teza de doctorat cu titlul: „Viața și opera patriarhului Dosoftei al Ierusalimului și legăturile lui cu Țările Românești”. Centrul Mitropolitan din Sibiu i-a oferit o bursă pentru Bizantinologie și Dogmatică. A plecat la Munchen pentru semestrul de iarnă, urmând seminarul de Istorie și filologie bizantină al profesorului August Heisenberg. În ianuarie 1929 a plecat să studieze la Berlin, apoi la Paris și la Belgrad, pentru studii de Bizantinologie și Dogmatică și documentare asupra operei originale a Sfântului Grigorie Palama.

La întoarcerea în țară a fost încadrat profesor suplinitor la catedra de Teologie fundamentală a Academiei Teologice „Andreiene”. În decursul a 17 ani de activitate didactică, a predat Teologie Dogmatică, Apologetică, Pastorală și Limba Greacă.

În octombrie 1930 Dumitru Stăniloae s-a căsătorit cu Maria Mihu. În 1931 i s-au născut gemenii Dumitru și Maria, care mor curând: în septembrie 1931, băiatul, iar fiica în aprilie 1945.

În octombrie 1931 Dumitru Stăniloae a fost hirotonit diacon, în 1932 a devenit profesor titular provizoriu la Academia Teologică din Sibiu, iar în septembrie 1932 a fost hirotonit preot. În octombrie 1933 i s-a născut cel de-al treilea copil, Lidia Stăniloae (†2017).

La 1 ianuarie 1934 părintele Stăniloae a fost numit redactor responsabil al ziarului Telegraful Român, funcție îndeplinită vreme de 12 ani. În acest context l-a cunoscut pe Nichifor Crainic, legându-se o prietenie deosebită.

În iunie 1936 părintele Stăniloae este numit rector al Academiei Teologice din Sibiu, funcție în care rămâne timp de zece ani. În 1938 apare la Sibiu lucrarea fundamentală „Viața și învățătura Sfântului Grigorie Palama”.

În 1946, la presiunea autorităților comuniste, părintele Stăniloae își încheie mandatul de rector, dar mai rămâne încă un an profesor. Apare la Sibiu primul volum din traducerea Filocaliei. În același timp, părintele a fost transferat la Facultatea de Teologie a Universității din București, urmându-l la catedra de Teologie ascetică și mistică pe Nichifor Crainic. În 1947 a apărut volumul al doilea al Filocaliei, iar în 1948, volumele 3 și 4.

Din 1950 părintele Dumitru Stăniloae a participat la întâlnirile organizate de Rugul Aprins - unde a conferențiat de câteva ori, fără să facă parte din grupare.

În 1958 este arestat la 4 septembrie pentru participare la Rugul Aprins. Dus la Aiud, este eliberat în ianuarie 1963. Lucrează ca funcționar la Biblioteca Sfântului Sinod și din octombrie revine la catedră.

În 1965 a fost solicitat să scrie articole și studii de către cei care-l cenzuraseră înainte, dorind acum să se prezinte în Occident imaginea „libertății religioase”. În 1968 părintele a fost invitat la Freiburg

și Heidelberg pentru conferințe. În 1970 a conferențiat la Oxford, în 1971 a mers la Vatican, ca membru al delegației Bisericii Ortodoxe Române.

În 1973 a ieșit la pensie, dar a rămas profesor consultant pentru cursul de doctorat. În 1976 a apărut Filocalia, volumul 5, iar în 1977, volumele 6 și 7, în 1979 volumul 8, în 1980 volumul 9, în 1981, volumul 10. A devenit membru corespondent al Academiei Române în 1990 și, tot atunci, a apărut Filocalia, volumul 11.

În 1991 a devenit membru titular al Academiei și s-a publicat volumul 12. De-a lungul timpului, numeroase alte lucrări au văzut lumina tiparului, iar părintele Dumitru Stăniloae a primit titluri de onoare din partea mai multor universități din lume.

A trecut la cele veșnice la 90 de ani, în ziua de 4 octombrie 1993.

Maica Proinstareță Filoftea Potcoavă, nepoata Părintelui Dumitru Stăniloae, cea care l-a îngrijit în ultimii trei ani de viață, spunea: „Unchiul a fost un om care a purtat mereu cămașa fericitului, cum se zicea la noi în sat. Era mereu fericit, mereu senin, n-a avut niciodată vreo vorbă rea către cineva, tot timpul era mulțumit. Nici mie nu-mi zicea nimic, chiar dacă mai greșeam câteodată, ca fiecare om. Tot timpul

zicea că e bine. Mulți din cei care veneau pe la dânsul îi aduceau câte ceva, de obicei alimente, dar unchiul nu voia să primească. Iar dacă aceștia insistau, lua, dar trimitea la alții, de obicei la familii sărace. Îi iubea mult pe săraci și era foarte milostiv cu ei.

A iubit și copiii foarte mult. Cunoșteam o familie cu șapte copii, care locuia vizavi de noi, și mereu mă trimitea la ei, atunci când lua pensia, ca să le duc câte ceva. Iubea pe toată lumea, nu numai pe copii. Zilnic veneau oameni la dânsul în vizită. Nu era zi în care să nu vină cel puțin patru, iar de multe ori și câte douăzeci de persoane. Unchiul știa întotdeauna ce să răspundă fiecăruia și nu lăsa pe nimeni să plece de la dânsul fără răspuns la ceea ce-l preocupa.”

Despre viața, lucrările și personalitatea Părintelui se pot scrie volume întregi. Anul 2013 în Patriarhia Română a fost „Anul comemorativ Dumitru Stăniloae” și ni l-a descoperit pe Părintele Profesor. De acum rămâne ca fiecare dintre noi să stăruim mai mult asupra sfințeniei sale, să ne rugăm lui să ne lumineze mintea cu adâncurile teologice și să ne pătrundă sufletul cu iubirea Sfintei Treimi. Înconjurat cu dragoste de mulți studenți, intelectuali și de preoți, a fost o lumină pentru toți, călăuzindu-i cu blândețe și smerenie. ✝

Programul proclamării locale a canonizării Sfântului Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae

Prinipalele evenimente liturgice vor avea loc la Mănăstirea Cernica din județul Ilfov și vor fi precedate de sfințirea raclei pentru moaștele sfântului, oficiată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel la Reședința Patriarhală în data de 2 octombrie 2025.

**Vineri, 3 octombrie,
Mănăstirea Cernica**

Ora 15:30 – Întâmpinarea raclei la Biserica „Sf. Nicolae” din ostrovul Măn. Cernica;

Ora 16:00 – 20:00 – Slujba privegherii în cinstea Sf. Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae (Vecernia Mare cu Litie și Utrenia) săvârșită de delegatul

Preafericitului Părinte Patriarh Daniel împreună cu soborul Măn. Cernica;

**Sâmbătă, 4 octombrie,
Mănăstirea Cernica**

Ora 08:00-09:00 – Acatistul Sf. Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae, Ceurile 3 și 6;

Ora 09:00-12:30 – Sfânta Liturghie oficiată de soborul desemnat în Biserica „Sf. Nicolae” din ostrovul Măn. Cernica. După rugăciunea amvonului se va da citire Tomosului sinodal de proclamare locală a canonizării Sfântului Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae, se va prezenta icoana și se va intona troparul. ✝

„Când am fost arestat, anchetatorul mi-a smuls crucea de la gât și a aruncat-o în lada de gunoi. Eu am luat-o de acolo. El m-a bătut crâncen și a aruncat din nou crucea la gunoi. Eu nu m-am lăsat. Iarăși, am ridicat crucea și el m-a călcat în picioare. După 8-9 încercări, ofițerul a cedat. M-a lăsat în pace... Fiind în camera de tortură, îmi spuneam: „Rezistă! Nu-L face de râs pe Hristos” și în pușcărie eram și viu și mort, deopotrivă.” *Părintele Adrian Făgețeanu*

De ziua Sfântului Antim Ivi-reanu, pe 27 septembrie 2025, s-au împlinit 14 ani de când Dumnezeu l-a primit în bucuria Sa pe slujitorul său drept și jertfelnic, Părintele Adrian Făgețeanu, cunoscut duhovnic al Mănăstirii Antim din București. Mic de statură, aprig uneori la vorbă, necruțător cu păcatul, avea un suflet mare în care încăpeau toți fiii săi duhovnicești și rămânea încă mult loc pentru iubire și smerenie.

La Mănăstirea Antim a slujit mulți ani alături de Părintele Sofian Boghiu, azi Sfânt Cuvios Mărturisitor, fiindu-i acestuia duhovnic ani de zile. După ce acesta a plecat la Domnul, în anul 2002, Părintele Adrian a plecat la Mănăstirea Lainici, părăsind și el Antimul.

Cei care l-au cunoscut, știu că părintele era absolut imprevizibil, punându-te pe tine să urmezi căi ne-bătătorite pentru a ajunge singur să prețuiești și să trăiești total credința creștină. De asemenea, nu făcea compromisuri în ceea ce privește dreapta credință, nu lăsa la discreția fiecăruia rânduielile și dogmele Bisericii, cu multă seriozitate spovedea, aplicând cu strictețe canoanele Bisericii. Când însă credinciosul se străduia să se pocăiască, să se îndrepte, să-și trăiască viața după Evanghelie, atunci Părintele înlocuia acrivia cu pogorământul.

Dacă Sfântul Sofian era bun, blând, cu răbdare și delicatețe față de fii lui duhovnicești, Părintele Adrian era aspru, dar în primul rând cu păcatul și apoi cu neștiința și indiferența în credință. Cu toate acestea, cei care s-au spovedit la sfinția sa știu că acesta era

și bun și iubitor, dar drept.

Iubea mult copii, iar pentru dânsul nu exista niciun păcat mai mare decât cel al avortului, pentru care canonul era să convingi atâtea femei însărcinate să renunțe la pruncucidere câte avorturi ai făcut tu. Greu, uneori chiar imposibil canon. Dar canoanele sale nu erau o pedeapsă, ci un mod, aspru ce-i drept, de a conștientiza păcatul, de a face pocăință și a înainta dârș pe drumul virtuții.

Pentru cei care doar au auzit de el, Părintele Adrian rămâne prin excelență un membru de seamă al mișcării „Rugul Aprins” de la Mănăstirea Antim. Viața sa este a unui om dedicat lui Dumnezeu, care din dragoste de oameni și-a dorit mereu să-i apere și să-i ocrotească pe cei nevoiași. De aceea a și urmat Facultatea de Drept. Spiritul de dreptate, dar și dorința de cunoaștere și înțelegere a adevărului l-au îndreptat și spre Facultatea de Filosofie. Însă alegerea sa cea mai importantă a fost călugăria. Căci a cunoscut viața, dar și moartea, fiind de foarte multe ori aproape de ea sau chiar trecând pragul în lumea veșniciei!

Născut la Deleni lângă Cernăuți, în anul 1912, în familia unui preot, Alexandru urmează liceul „Aron Pumnul” din Cernăuți, apoi Facultatea de Drept între anii 1931 și 1937. Vine în țară unde va profesa ca avocat la Fălticeni și Bacău, apoi va fi un timp comisar la Fălticeni. De aici începe calvarul Părintelui, fiind prima oară închis în anul 1941 și condamnat la 5 ani închisoare. Este eliberat mai devreme pentru a merge în linia întâi pe frontul de Est. Este rănit lângă Stalingrad. Întors în țară, alege drumul mănăstirii și se călugărește în anul 1943, la Putna. Va spune despre alegerea sa: «Eu, ca elev, ca student, duceam o viață de Heidelberg. Cântec, băutură, distracție. Abia când am fost rănit de moarte pe front și Dumnezeu mi-a salvat viața când era imposibil, adică niciun medic nu mai spunea că e posibil să mai trăiesc, toți și-au exprimat părerea, ca medici, că cel mult două ceasuri mai am de viață. Două ore... Și Dumnezeu m-a salvat. În două ore, în loc să mor, eram dus de un avion la șase sute și ceva de kilometri, la un spital militar. [...] Și atunci, așa cum un

om păcătos s-a gândit încă în avion, dacă Dumnezeu m-a salvat, să-mi închin și eu viața la ceea ce vrea Dumnezeu, nu ce vreau eu.»

Urmează Facultatea de Teologie între anii 1943-1947. Va mai avea parte încă de o arestare în anii 1945-1946. În 1947 vine la București pentru a urma cursurile Facultății de Filosofie. Atunci cunoaște „Rugul Aprins” și pe cei ce animă această mișcare, fiind apropiat de Sandu Tudor, pe care îl și urmează în locurile în care acesta se retrage. Este primul arestat în 1958 din lotul Rugului Aprins. Condamnat la 20 de ani de muncă silnică, este eliberat în 1964. O perioadă extrem de grea, în care a fost bătut de multe ori pentru credința sa. Va fi însă un mărturisitor de neînduplecat de nicio suferință. Va spune: „În închisoare m-am simțit cel mai aproape de Dumnezeu. Când simți că toți te urăsc, toți te lovesc, toți doresc distrugerea ta, doar atunci poți prețui iubirea lui Dumnezeu. El niciodată nu te părăsește.” Unul dintre colegii de temniță, Marcel Petrișor, mărturisea: „În temniță, părintele Adrian, ca și părintele Arsenie Papacioc, nu s-a plâns niciodată nici de foame, nici de frig, nici de strâmtoare, nici de izolare, nici de prea multă copleșire a celor care năpădeau pe tine într-un grup în care toți spuneau «Domne’, fă și tu așa ca noi și scapi mai ușor!...»”.

L-a slujit apoi pe Hristos în mai multe parohii și mănăstiri din țară. Mulți ani a fost unul din duhovnicii Antimului, iar ultimii ani i-a trăit retras la Mănăstirea Lainici, la Locurele. Suferind de plămâni, în septembrie 2011 se afla la spitalul „Marius Nasta” din București. Când ucenicii și fiii săi duhovnicești care i-au fost alături până în ultima clipă credeau că trecuse peste ce era

mai greu, iată că pe 27 septembrie cel în mănăstirea căruia a adus la Domnul pe cei mai mulți creștini, Sfântul Antim Ivireanul, l-a luat cu el lângă îngeri.

La 1 octombrie 2011, de Acoperământul Maicii Domnului, un sobor de arhieriei și preoți, alături de mulți din fiii săi duhovnicești, îl prohodesc și-l pun în groapă la Mănăstirea Lainici, la doar câțiva metri de mormântul Sfântului Irodion. Părintele Adrian Făgețeanu a slujit în două mănăstiri isihaste, Antim și Lainici, și a sfârșit prin a-și avea locul de veci la picioarele ultimului sfânt al pașianismului, al neoisihasmului românesc, Cuviosul Irodion de la Lainici.

Apropiat de Părintele Adrian, arhimandritul Mihail Stanciu de la Antim va spune: «Dar ce a avut fără îndoială părintele Adrian a fost credința dreaptă

în Hristos, față de care nu a manifestat nici o slăbire, nici o moleșală, nici o acceptare a vreunui amestec cu erezii, cu superstiții păgâne sau cu inovații magice. De multe ori ne chema la chilie și ne punea să-i citim din Dogmatica părintelui Stăniloae, din Filocalie sau din tratate dogmatice și canonice ale Sfinților Părinți. Ne arăta apoi ce frumos erau condensate învățăturile Părinților în troparele și rugăciunile cărților de cult (Ceaslov, Liturghier, Molitfelnic), spunând: „Eu din cântările și rugăciunile liturgice inspirate de Duhul Sfânt am învățat mai multă teologie decât din cursurile scolastice citite în facultate».

O idee importantă prezentă în predicile Părintelui Adrian era îndemnul la rugăciune pentru alții și mai ales pentru

ca „Dumnezeu să scoată lucrători la secerișul Lui, adică păstori buni, jertfelnici și demni. Trebuie să ne rugăm pentru toți. Cine vrea să se mântuiască, singur nu se mântuiește. **Numai cine se roagă pentru toți, acela se mântuiește**”. ❖

Maria Buleu

Gânduri teologice despre viața martirică:

SFINȚII EFREM SIRUL ȘI ISAAC SIRUL

Doi dintre cei mai importanți sfinți și autori creștini ai perioadei antice care ne vorbesc despre viața martirică drept cel mai înalt stadiu al mărturisirii evangheliei lui Hristos sunt Sfinții Efrem Sirul și Isaac Sirul. Sfântul Efrem este considerat „Harpa Duhului Sfânt”, prin imnele și comentariile sale biblice care au format spiritualitatea și teologia poetică a creștinismului siriac. El a introdus o teologie cântată, accesibilă poporului, devenind un model de cateheză prin poezie.

Sfântul Isaac Sirul a adâncit dimensiunea mistică a vieții creștine, punând accent pe iubirea milostivă a lui Dumnezeu și pe compasiunea față de întreaga creație. Scrierile sale despre rugăciune, pocăință și viața interioară au influențat atât monahismul răsăritean, cât și pe cel apusean.

În imnele sale Sfântul Efrem elogiază pe martiri ca pe niște „atleți ai lui Hristos” care întâresc Biserica. El îi prezintă ca pe niște modele de urmat, unind jertfa lor cu jertfa lui Hristos și chemând comunitatea să-i cinstească liturgic. La Sfântul Efrem Sirul vedem o legătură profundă între martiri și crucea lui Hristos. Pentru el crucea devine moștenirea creștinilor iar martiriul este văzut ca cea mai înaltă mărturisire a credinței, „cununa biruinței”. În imnele sale la Săptămâna Patimilor Efrem prezintă crucea drept puntea sau podul prin care cei adormiți trec de la moarte la viață. Ea este pasajul prin care „au trecut cei care s-au mutat de pe pământ în locuințele cerești.”

Părintele de tradiție siriacă face o legătură între biruința lui Hristos pe cruce și biruința pe care o vor avea martirii și creștinii în general, care asumă această cale creștină autentică. El vorbește în mod deplin despre „urmarea

lui Hristos” sau imitarea Sa, care vine prin „îmbrățișarea crucii”, în orice situație pe care creștinii o întâmpină în viața lor urmare trăirii și mărturisirii evangheliei. Interpretând legătura dintre cruce și actul martiric vedem că el îi numește pe acei creștini care au dovedit curaj și asumare ca cei care și-au pus viața pentru Hristos, martiri sau biruitori, cei care primesc cununa lui Hristos. Ei primesc cununa biruinței din mâna lui Hristos, prin sângele lor vărsat pentru El. Și pentru că prin cruce vine viața cea adevărată, Sfântul Efrem înțelege crucea, ca majoritatea sfinților părinți, ca „pom al vieții plantat în locul Golgotei”, iar „cei ce mănâncă din rodul ei nu mai mor.”

O interpretare impresionantă vedem și la celălalt părinte universal de tradiție siriacă, Sfântul Isaac Sirul, care, deși pune accent pe martiriul lăuntric, al pocăinței și al lepădării de sine, nu minimizează valoarea martiriului fizic, ci îl consideră culmea dragostei înalte pentru Hristos. Pentru Isaac, adevăratul martiriu este moartea zilnică față de păcat, care pregătește sufletul pentru întâlnirea cu Hristos.

Isaac vorbește despre „asumarea crucii”, act prin care sfinții pășesc pe urmele lui Hristos, Care „a desăvârșit această cale după ce a răbdat El Însuși

astfel de lucruri”. Vedem astfel o referire aproape directă la urmarea lui Hristos prin răbdarea suferințelor și lepădarea de sine. Asumarea crucii este deci parte a vieții creștine și trebuie să o înțelegem și practicăm în viața noastră așa cum ne spune Evanghelia Mântuitorului și cum o dovedesc viețile sfinților și martirilor în orice timp și spațiu.

În concluzie, ambii sfinți de tradiție siriacă oferă o viziune complementară: Sfântul Efrem elogiază martirii vizibili ai Bisericii, iar Sfântul Isaac aprofundează dimensiunea mistică și interioară a martiriului.

Bibliografie: Sf. Isaac Sirul, *Cuvinte ascetice: cuvintele I–XXX*, trad., introd., note și comentarii: Ieromonah Agapie Corbu, Arad: Editura Sfântul Nectarie, 2022; *Ephrem the Syrian: Hymns* (Classics of Western Spirituality), Kathleen E. McVey (ed./trad.), Paulist Press, 1989; Sfântul Efrem Sirul, *Imnele Păresimilor, Azimelor, Răstignirii și Învierii*. Traducere din siriacă, studiu introductiv și note de diac. Ioan I. Ică jr. Sibiu: Editura Deisis, 1999.

Pr. Popa Ionuț-Florentin, parohia Seaca de Câmp, Jud. Dolj